

žodžių junginiu ar trumpu sakiniu. Iliustracijos padeda skaitytojui geriau suprasti antraštinių žodžių reikšmes, parodo žodžio vartosenos galimybes ir ypatybes, semantinį ir sintaksinį junglumą, įvairius kirčiavimo atvejus. Be to, iliustraciniuose pavyzdžiuose pateikiama nemažai ir enciklopedinių žinių – papildomos kultūrinės, istorinės, geografinės, etnografinės ir kt. informacijos, kuri dažnai būna susijusi su tikriniais vardais. Tai stiprioji žodyno pusė.

Raktažodžiai: *lietuvių kalba, ukrainiečių kalba, žodynas, leksika, semantika.*

Aušrelė TARANENKO

O. O. Potebnios kalbotyros institutas, Ukrainos nacionalinė mokslų akademija

Leksinių ir semantinių naujovių kompleksas ukrainiečių kalboje Rusijos ir Ukrainos karo laikotarpiu

Kiekvienas istorinis laikotarpis, o ypač toks skausmingas kaip karas, kuris dabar yra pagrindinis Ukrainos visuomenės gyvenimo turinys, diktuoja kalbai savus iššūkius. Karas, kaip ypatingas socialinis kontekstas, veikia kognityvinę žmonių veiklą ir turi didelę įtaką ukrainiečių kalbos nominacinių priemonių ištekliams. Pranešime apžvelgiamos pagrindinės kalbos procesų kryptys nominacijos ir leksinės semantikos srityse, apibūdinančios karo realijas bei tam tikrus visuomenės gyvenimo pokyčius, susijusius su karu.

Raktažodžiai: *Rusijos ir Ukrainos karas, leksinės semantinės naujovės, ukrainiečių kalba.*

Agnė ALEKSAITĖ

Lietuvių kalbos institutas

Okazionaliųjų frazeologizmų stilistinės išgalės Rimvydo Valatkos komentaruose apie Rusijos ir Ukrainos karą

Pranešimo metu bus apžvelgiama, kokius frazeologizmų modifikacijos būdus autoriniuose komentaruose apie Rusijos ir Ukrainos karą, kurie buvo publikuoti naujienų portale delfi.lt per 2022–2023 m., taiko žurnalistas R. Valatka (tokių komentarų rasta 82). Tyrimo objektas – 201 okazionalusis frazeologizmas. Tai nuo 2022 m. pradėto tyrimo tęsinys (pirmojo tyrimo rezultatai paskelbti mokslo žurnale „Lietuvių kalba“; plačiau žr. <https://www.zurnalai.vu.lt/lietuviu-kalba/article/view/33220/32444>). R. Valatkos komentaruose vartojamų okazionaliųjų, t. y. modifikuotų ir autorių, individualių, frazeologizmų analizė parodė, kad šio žurnalisto tekstuose vyrauja du pagrindiniai frazeologizmų modifikacijos būdai: frazeologizmo sudėties plėtimas (78; 68,4 %) bei frazeologizmo komponentų keitimas (23; 20,2 %). Šalutiniai frazeologizmų perkūrimo būdai: frazeologizmo plėtojimas į platesnį kontekstą (6; 5,3 %), keli modifikacijos būdai (5; 4,4 %) ir frazeologizmo kaip semantinio paralelizmo vartojimas (2; 1,7 %). Modifikuoti frazeologiniai junginiai (114; 56,7 %) vartojami dėl naujesnės, ekspresyvesnės raiškos ir poreikio išryškinti neigiamo emocinio vertinimo aspektą. Neprielankumas, panieka karą sukėlusios Rusijos šalies vadovui, tos šalies kariuomenei ir pasyviems, neveiksniams, suartėjimo su Rusija strategiją pasirinkusiems Vakarų valstybių politikams taip pat rodoma

autoriniais, individualiais frazeologizmais (87; 43,3 %). Į žurnalisto kritikos akiratį kartais patenka ir Ukrainą palaikanti Lietuvos valstybė. Savaiame suprantama, autoriaus nuomonės ir emocijų raišką lemia kritikos objektas – karas. Moraline prasme daugiausia vertinama karo iniciatorė – Rusija, kuri yra pasmerkiama, išjuokiama ir niekinama dėl savo veiksmų, todėl autoriniuose komentaruose, siekiant paveikti, įtikinti adresatą ir formuoti jo nuomonę, dažniausiai vartojami neigiamos konotacijos frazeologiniai junginiai. Stiprią teigiamą konotaciją turi tie frazeologizmai, kuriais pabrėžiamas ukrainiečių ryžtas ir kovos dvasia, išreiškiamas žavėjimasis šia tauta.

Raktažodžiai: *okazionalieji frazeologizmai, modifikacijos būdai, publicistika, komentarai, stilistika, karas.*

Irena DARGINVIČIENĖ

Vilnius Gediminas Technical University

The Power of Language Skills in Navigating a Foreign Country

Language is an incredibly powerful tool, especially when you live in another country. It serves as the primary means of communication, and certainly goes beyond this practical benefit. Fluency in a local language demonstrates the willingness to integrate into the host culture and the effort to be accepted by the local community. Fluency in a local language provides for the enhancement of employability and career opportunities. In addition, it demonstrates respect towards the local community, creates a friendly atmosphere and leads to mutual understanding. Learning the Lithuanian language can help Ukrainian war refugees in Lithuania in many ways, facilitating their integration into Lithuanian society and improving their overall quality of life. In this context, it is worth distinguishing between practical benefits, social and psychological benefits, and civic participation benefits. The practical benefits of learning Lithuanian include orientation in daily life, opportunities for education and skills development, integration into the labour market. Social benefits include building relationships with locals, making friends, participating in social activities that help share one's own culture and learn about Lithuanian traditions and values. They play an important role in stabilising the emotional and psychological state of Ukrainian refugees. Civic participation allows refugees to advocate for their needs and the needs of their community making their voices heard and addressed. Together, learning Lithuanian is a powerful tool for Ukrainian war refugees to integrate, improve their quality of life and make a positive contribution to their new community.

Keywords: *integration, language fluency, community, refugees, Ukraine.*

Alona SHYBA

Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

Dynamics of Lithuanian Language Teaching and Learning at Chernivtsi National University Lithuanian Studies Centre in Wartime Conditions

The need for specialists fluent in more than one foreign language is still growing in Ukraine. Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University gives an excellent opportunity to study modern European languages, among which is Lithuanian. The